

Zay?flama Haplar?na Y?nelik Tutum ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Zay?flama Haplar?na Y?nelik Tutum ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33564>

Özet

Zayıflama Haplarına Yönelik Tutum Ölçeği (ZHTÖ), genç yetişkin kadınların zayıflama haplarının kullanımını, algılanan etkinliği ve güvenilirliği hakkındaki tutum düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometri araçtır. Ölçek, özellikle hızlı kilo verme yöntemlerine karşı geliştirilen inançlar ve bu inançların altında yatan motivasyonlar (örneğin, zaman kıstımları veya sosyal normlar) belirlemeyi hedeflemektedir. 18 maddeden oluşan bu ölçek, üç ana alt boyutta yapılandırılmıştır ve psikometrik özellikleri yüksek iç tutarlılık sergilemektedir.

Anahtar Kelimeler

Zayıflama Hapları, Tutum Ölçeği, Genç Yetişkin Kadınlar, Ölçek Geliştirme, Kilo Yönetimi, Kişisel Normlar, Güvenilirlik

Yazarlar

Cihan, B., Bozo, Ö.

Amaç

Zayıflama Haplarına Yönelik Tutum Ölçeği (ZHTÖ), günümüzde popülerleşen ve sağlık riskleri taşıyabilen zayıflama haplarının kullanımına dair bireylerin sahip olduğu psikolojik eğilimleri ve değerlendirmeleri sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, genç yetişkin kadın popülasyonunda zayıflama haplarına yönelik olumlu ya da olumsuz tutum sergilemenin altında yatan faktörleri (pratiklik, sosyal etki ve güven algısı) ortaya çıkarmaktır. Bu araç, halk sağlığı ve psikoloji alanındaki araştırmacılara, riskli davranışları önlemeye yönelik müdahale programları geliştirmede veri sağlamaya amaçlanmaktadır.

Yapı

Ölçek, zayıflama haplarına yönelik tutumu çok boyutlu bir yapı olarak ele alır ve üç temel alt boyuttan oluşur: Kilo Yönetimi, Kişisel Normlar ve Güvenilir Olma. Bu alt boyutlar, bireylerin hap kullanımını kişisel yaşam koşulları (Kilo Yönetimi), sosyal çevre ve ünlülerin etkisi (Kişisel Normlar) ve ürünün güvenilirliğine dair inanışları (Güvenilir Olma) açısından değerlendirilmesini yansıtır.

Toplam 18 maddeden oluşan ZHTÖ, bireyin zayıflama hapları ne ölçüde bir çözüm yolu olarak gördüğünü, sosyal referans gruplarının bu konudaki etkisini ne kadar önemseydiğini ve bu tür ürünlere karşı genel bir güven veya güvensizlik duyup duymadığını belirlemek üzere tasarlanmıştır.

Geçerlik

Zayıflama Haplarına Yönelik Tutum Ölçeği'nin (ZHTÖ) geçerlilik çalmaları, faktör analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Bu analizler sonucunda ölçeğin üç faktörlü bir yapıya sahip olduğunu doğrulanmış ve bu yapı, ölçeğin yapı geçerliliği taahhüdünü göstermiştir.

Faktör yapısının detayları aşağıdaki gibidir: İlk faktör olan "Kilo Yönetimi", sekiz maddeden oluşmaktadır ve toplam varyansın % 46.28'ini açıklamaktadır (kesme noktası: 8.33). İkinci faktör, "Kişisel Normlar" olarak adlandırılmış olup altı maddeden oluşur; bu faktör açıklanan varyansın % 6.94'ünü temsil etmektedir (kesme noktası: 1.25). Son olarak, dört maddeden oluşan "Güvenilir Olma" faktörü, toplam varyansın % 5.27'sini açıklamaktadır (kesme noktası: 0.95). Bu sonuçlar, ölçeğin teorik olarak beklenen yapıya başarıyla ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Zayıflama Haplarına Yönelik Tutum Ölçeği'nin (ZHTÖ) iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach alfa katsayısıyla değerlendirilmiştir. Yapılan hesaplamalar sonucunda ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı oldukça yüksek bulunmuştur ($\alpha = 0.93$).

Bu yüksek Cronbach alfa değeri, ölçekteki tüm maddelerin aynı yapıya, yani zayıflama haplarına yönelik tutumu, tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve ölçeğin güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde kullanılan temel yöntem, Açıklayıcı Faktör analizi olmuştur. Analizler sonucunda ölçek, toplamda 18 madde ve üç alt boyuttan oluşan bir yapıya ayrılmıştır. Bu üç faktör, özdeğer ve açıklanan varyans yüzdeleri göz önünde bulundurularak belirlenmiştir.

Faktörlerin detaylı dağılımı şöyledir:

Kilo Yönetimi (8 Madde): Bu faktör, bireyin pratik nedenlerle (zaman kısıtlılığı gibi) zayıflama haplarına bir çözüm olarak görme eğilimini yansıtır. Toplam varyansın % 46.28'ini açıklamaktadır.

Kişisel Normlar (6 Madde): Bu faktör, sosyal referans gruplarının veya ünlülerin davranışlarının zayıflama hapları kullanma na yönelik tutumu nasıl etkilediğini ölçer. Açıklanan varyans oranı % 6.94'tür.

Güvenilir Olma (4 Madde): Bu faktör, zayıflama haplarının içeriği ve üretim şekli hakkındaki bilgiye rağmen, ürüne duyulan genel güven veya üpheyi ifade eder. Açıklanan varyans oranı % 5.27'dir.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genç Yetişkin Kadınlar

Yaş Grubu: Genç Yetişkinler (Çalışmada belirtilen yaş aralığına odaklanılmıtır)

Popülasyon Detayları: Çalışma, zayıflama haplarının hedef kitlesi olan genç yetişkin kadınlar üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (1=Kesinlikle Katılmıyorum; 5=Tamamen Katılıyorum)

Anahtar Kelimeler

ZHTÖ, Tutum Ölçümü, Psikolojik Ölçek, Aç Tutarlılık, Psikometri, Diyet Hapları

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: bozo@metu.edu.tr (Sorumlu Yazar Özlem Bozo)

Yayın Adresi: Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Psikoloji Bölümü (Yayın referansına dayalı tahmin)

Şinler & Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2012 yılında yayımlanmıştır. Kullanım izinleri ve ücret bilgisi için sorumlu yazar Özlem Bozo ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: bozo@metu.edu.tr.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı psikometrik verileri, Türk Psikoloji Yazıları dergisinde yayımlanmıştır ve erişime açıktır.

Referanslar

Cihan, B. ve Bozo, Ö. (2012). Genç yetişkin kadınlarda zayıflama haplarına yönelik tutumlar? ölçen bir ölçeğin geliştirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 15(30), 63-69.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı aşağıdadır: [Türk Psikoloji Yazıları \(2012\)](#)

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [zayifl-ama-haplarina-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Zayıflama Haplarına Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

Ölçek toplamda 3 alt boyut ve 18 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutlar ve örnek maddeler aşağıdadır:

Kilo Yönetimi (8 m): Egzersiz yaparak kilo vermeye vaktim yoksa kilo vermek için diyet hapı kullanabilirim

Kişisel Normlar (6 m): Ünlü insanlar diyet hapı kullanıyorlarsa bir bildikleri vardır

Güvenilir Olma (4 m): İçerisini ve nasıl yapıldığını bilsem de diyet haplarına güvenmem